

— LASTEAED —
KELLUKE

**VIRU-NIGULA VALLA LASTEAED KELLUKE
ÕPPEKAVA**

SISUKORD

1. ÜLDSÄTTED	3
2. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA	3
SOBITUSRÜHMA TÖÖ PÕHIMÕTTED	5
3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS (PÄEVAKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED, ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMISE PERIOODI PIKKUS, SEALHULGAS SUVEPERIOODIL).....	6
3.1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMINE	7
3.2. ÕPPEKÄIKUDE LÄBIVIIMISE KORRALDUS	8
3.3. ELEKTROONILINE INTERNETIPÕHINE INFOSÜSTEEM ELIIS.....	9
4. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS	10
4.1. ÕPETAJATE POOLT KOOSTATUD ARENGUMAPP LÄHTUB LAPSEST JA SISALDAB	11
4.2. HINNATAVAD ÜLDOSKUSED	12
5. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS	13
6. KOOLIVALMIDUSE HINDAMINE JA KORRALDUS	14
6.1. KOOSTÖÖ VALLA HARIDUS- JA ALLASUTUSTEGA	15
7. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS.....	16
8. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED, SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI.....	19
8.1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE ÜLDEESMÄRK ON LAPSE MITMEKÜLGNE JA JÄRJEPIDEV ARENG KODU JA LASTEASUTUSE KOOSTÖÖS	19
8.2. VIRU- NIGULA VALLA LASTEAEDE KELLUKE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTETEKSI ON	20
8.2.1. MÄNG	20
8.3. ÕPPE- JA KASVATUSPROTSESSI ÜLESEHITAMISE ALUSEKS ON ALLJÄRGNEV ÕPIKÄSITUS.....	24
8.4. ÕPPE – JA KASVATUSTEGEVUSE SISU	25
8.5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED, SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED 2-3 AASTASTEL, 4-5 AASTASTEL JA ÕPPEKAVA LÄBIMISEL 6 -7 AASTASTEL ESITATAKSE SEITSMES VALDKONNAS (EDASPIDI VALDKOND) NING DIGIÕPPES	25
8.5.1. VALDKOND MINA JA KESKKOND	26
8.5.2. VALDKOND KEEL JA KÕNE	32
8.5.3. VALDKOND EESTI KEEL KUI TEINE KEEL	33
8.5.4. VALDKOND MATEMAATIKA.....	35
8.5.5. VALDKOND KUNST	36
8.5.6. VALDKOND MUUSIKA	37
8.5.7. VALDKOND LIIKUMINE	38
8.5.8. DIGI- JA ROBOOTIKA VALDKOND	39
9. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	40
10. LISAD.....	41

1. ÜLDSÄTTED

Viru- Nigula valla lasteaia Kelluke õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud riikliku õppekava alusel. Viru- Nigula valla lasteaia Kelluke õppekava on koostatud ja arendatud kõikide lasteasutuse õpetajate osalusel.

Viru- Nigula valla lasteaia Kelluke õppekava määrab kindlaks lasteasutuse:

1. liigi ja eripära;
2. õppe- ja kasvatustegevuse korralduse (päevakava koostamise põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus), sealhulgas suveperioodil;
3. lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted ning korralduse;
4. erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted ning korralduse;
5. lapsevanematega koostöö põhimõtted ning korralduse;
6. õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused 2-3 aastastel, 4-5 aastastel ja õppekava läbimisel 6-7 aastastel lastel;
7. õppekava uuendamise ja täiendamise korra.

2. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

Viru – Nigula valla lasteaed Kelluke on 14 rühmaga munitsipaallasteaed kuni seitsmeaastastele lastele.

Lasteaia rühmad asuvad valla territooriumil kolmes majas:

- Kunda maja: Koidu 75, 44108 Kunda, telefon 3221259, 3221557, e-mail: direktor@lasteaedkelluke.ee
- Viru- Nigula maja: Maarja 9, 44001
- Viru-Nigula Aseri maja: Kooli 2, 43401 Aseri.

Lasteaial on oma koduleht www.lasteaedkelluke.ee, lasteaed kasutab infosüsteemi ELIIS, lasteaia tegemisi kajastatakse Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke facebook sotsiaalmeedia kontol.

MISSIOON: Lasteaia ja pere koostöös toetame lapse arengut mängulises, loovas ja turvalises keskkonnas

VISIOON: Hea mainega lasteaed, kuhu tulevad rõõmuga nii lapsed kui täiskasvanud.

PÕHIVÄÄRTUSED:

- Lapsesõbralikkus ja individuaalsusega arvestamine
- Loovus ja loovad isikud
- Koostöö lastevanematega
- Tervis
- Elukestev õpe
- Meeskonnatöö ja head suhted
- Ettevõtlikkus

ERIPÄRA:

1. Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke õpetaja jagab põhimõtet, et kõik otsused lähtuvad lapsest, sest ta armastab lapsi ja tema esimene soov on teha hästi tööd, mis talle meeldib. Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke õpetaja jaoks on laps loov, koostöövalmis, aktiivne uurija ja õppija.
2. Viru-Nigula valla lasteaia Kelluke toimub õppetöö eesti keeles. Lasteaed pakub eesti keelest erineva emakeelega lastele eestikeelset keskkonda. Eesti keele õpe toimub lõimitud tegevuste kaudu. Lasteaia personali koosseisus on eesti keele kui teise keele õpetaja.
3. Õpetajad kasutavad erinevaid meetodikaid (Kiusamisest vabaks lasteaed, Ettevõtlik lasteaed, projektõpe, terviseedendus jm), mis lisavad võimalusi laste oskuste ja võimete mitmekülgsaks arenguks.
4. Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke omab õigust kasutada Kiusamisest vabaks lasteaia meetodikat. Kiusamisest vaba lasteaia meetodika alusel töötab Krõllide rühm Kunda majas.
5. Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke kuulub Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku.
6. Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke on Ettevõtlik lasteaed (baastase alates aastast 2019, uuendatud 2023. aastal.).
7. Koostöö Viru-Nigula valla raamatukoguga tagab vajamineva lastekirjanduse kiire kättesaadavuse, toimuvad jututoad raamatukogus.
8. Spordisaalid ja õuealad loovad head võimalused laste füüsiliste võimete arenguks ning tervise tugevdamiseks.

9. Erinevad puud lasteaia territooriumil, metsa lähedus ning meri Kundas ja Aseris võimaldavad läbi viia mitmekülgseid arendavaid tegevusi looduses. Aseri lasteaia kõrval metsas paikneb alevi tervise-matkarada. Kunda lasteaed saab loodusvaatlusteks kasutada lasteaia läheduses olevat terviserada, Viru-Nigula lasteaed Maarja kabeli ümbrust. Kunda lasteaia territooriumil on suur mägi talvelõbude nautimiseks.
10. Traditsioonilisteks üritusteks on kujunenud spordipäevad, matkad loodusesse ja paikkonna ajalooa seotud paikadesse, rahvakalendri tähtpäevad, kevadkontsert, heategevusüritused, jõuluhommikud, Eesti Vabariigi aastapäeva suurejooneline tähistamine, Kevadtormike.
11. Lasteaed pakub koostöös Sepps Spordikooliga huviharidust – Kunda ja Viru-Nigula lasteaias toimuvad kord nädalas sporditreeningud. Kunda lasteaias toimub üks kord nädalas keelering Fredy indlise keel. Liikumisõpetaja korraldab Kunda majas kord nädalas 4, 5 ja 6aastastele lastele Loovliikumisingi.
12. Viru-Nigula valla lasteaias on moodustatud sõime-, aia-, liitrühmad ning sobitusrühm. Sõimerühmas on pooleteise kuni kolmeaastased lapsed, aiarühmas kolme- kuni kuueaastased, koolieelses rühmas on kuue- kuni seitsmeaastased, sobitus- ja liitrühmas on kahe- kuni seitsmeaastased lapsed.
13. Rühma registreeritud laste arv lasteasutuses on järgmine:
 - sõimerühmas kuni 14 last
 - aiarühmas kuni 20 last
 - liitrühmas kuni 18 last
 - sobitusrühmas kuni 18 last

SOBITUSRÜHMA TÖÖ PÕHIMÕTTED

- Sobitusrühma kuuluvad diagnoositud erivajadusega lapsed koos teiste lastega;
- Sobitusrühmas on laste suurim lubatud arv väiksem kui teistes lasteasutuse rühmades, arvestades, et üks erivajadusega laps täidab kolm kohta;
- Erivajadusega laps võetakse sobitusrühma vastu vanema kirjaliku avalduse alusel või nõustamiskomisjoni soovitusel;

Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke õppekava

- Vanem informeerib avalduses lasteaikoha saamiseks lapse tervises seisundist tulenevatest eritingimustest;
- Vanem esitab lapse lasteaeda tulles lasteaiale lapse rehabilitatsiooniplaani (kui see on hetkel lapsele koostatud) vm dokumendi, mis aitab kaasa lapse arengu toetamisele ning turvalise kasvukeskkonna loomisele;
- Sobitusrühma töö eesmärk on luua võimalikult arendav ja turvaline keskkond erivajadusega lapsele;
- Sobitusrühmas tagatakse vajalik eriabi meetodiliste ja korralduslike meetmetega, spetsiifilise õppe- ja kasvatustööga ning abivahendite kasutamisega;
- Erivajadusega lastele koostatakse individuaalne arengukava;
- Sobitusrühma õppekava, päevakava ja tegevuskava on samasugune nagu tavarühmades;
- Sobitusrühma õpetaja on läbinud eripedagoogilise täiendkoolituse;
- Sobitusrühmaga teeb koostööd eripedagoog ja/ või logopeed.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS (PÄEVAKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED, ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMISE PERIOODI PIKKUS, SEALHULGAS SUVEPERIOODIL)

Viru- Nigula valla lasteaias Kelluke on korraldatud õppekasvatustöö 1. septembrist 31. augustini. Suvekuudel toimub laste olemasolevate teadmiste kinnistamine, kordamine. Suvekuudel on rühmad liidetud. Kunda lasteaed on kogu aasta avatud. Aseri ja Viru-Nigula lasteaiad on juulis kollektiivpuhkusel. Juulikuus on lapsevanemal võimalus Aseri ja Viru-Nigula lasteaia nimekirjades olevaid lapsi tuua Kunda lasteaia suverühmadesse.

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.

Lasteasutuse päevakava kinnitab direktor.

PÄEVAKAVA	SÕIMERÜHMAD	AIARÜHMAD
------------------	--------------------	------------------

Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke õppekava

Laste saabumine lasteaeda, info vahetus lapsevanematega, vaba tegevus, lõimitud tegevused, hommikuring	7.00 - 8.30	7.00 - 8.30
Hommikusöök	8.30 – 9.00	8.30 – 9.00
Hommikuring, lõimitud tegevused toas ja õues	9.00 – 11.30	9.00 – 12.15
Lõunasöök	12.00 - 12.30	12.30 - 13.00
Puhkeaeg*	13.00 - 15.00	13.00 - 15.00
Individuaalne töö	15.00 - 15.30	15.00 - 15.45
Õhtuode	15.30 - 16.00	15.45 - 16.15
Lõimitud tegevused, individuaalne töö lastega, laste koju saatmine, info vahetus lapsevanematega	16.00 - 18.00	16.15 - 18.00
Valverühm (vajadusel, etteteatamisel)	18.00-19.00	18.00-19.00

* Päevakava kohaselt võimaldatakse sõimerühma lapsele vähemalt üks kord päevane uneaeg. Aiarühma lastele on tagatud päevas vähemalt 1 tund puhkeaega valikuvõimalustega une ja muu vaikse tegevuse vahel.

3.1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMINE

1. Rühma õpetajad kavandavad koostöös rühmale, kus nad on õpetajad, õppe- ja kasvatustegevuse aasta tegevuskava poolaasta kaupa. Rühma tegevuskavas esitatakse:
 - rühma liik;
 - rühma õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid;
 - õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted;
 - üldine ürituste kava rühmaürituste ja tähtpäevadega, õppekäigud;
 - koostöö lastevanematega;
 - lapse arengu hindamise (sh arengumappide koostamise) plaan
2. Õppe- ja kasvatustegevusi viivad enamuses rühmades läbi kaks õpetajat. Igas rühmas töötab ka õpetaja abi, kes abistab õpetajaid õppetegevuste läbiviimisel.

3. Viru-Nigula valla lasteaias on üheksa rühma (2 sõime- ja 4 aiarühm Kunda majas ja 3 Viru-Nigulas), kes töötavad üheõpetaja süsteemis, st. rühmas on üks õpetaja, assistent ja õpetaja abi.
4. Muusika- ja liikumistegevused toimuvad vastavalt kooskõlastatud ajalisele plaanile, mis on paindlik ja võimaldab vastavalt vajadusele teha muudatusi. Iga nädal toimub igale rühmale kaks planeeritud muusikategevust muusikaõpetaja juhtimisel, liikumisõpetaja juhtimisel kaks planeeritud tegevust. Võimalusel toimuvad liikumistegevused õues. Igal hommikul saavad Kunda lapsed suures saalis osaleda hommikvõimlemisel.
5. Suveperioodil viibivad lapsed suurema osa ajast õuetegevustes ning olulisel kohal on laste poolt algatatud tegevused ja mängud. Õppetegevused kavandatakse paindlikult hetkeolukorrast lähtuvalt.
6. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestavad õpetajad lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.
7. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel esitatakse nädalaplaanides või projektiplaanides eesmärgid valdkondade kaupa, temaatika, õppesisu ja -tegevused, individuaalne töö lastega, mängud, muusika ja liikumine, õuesõpe, mis toetavad antud teemat. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab õpetajal teha vajadusel muudatusi.
8. Õppekasvatustegevus planeeritakse, analüüsitakse ja tehakse muudatusi veebikeskkonnas ELIIS.
9. Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.
10. Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning õpetajate ja personali kaasamist.

3.2. ÕPPEKÄIKUDE LÄBIVIIMISE KORRALDUS

- Õppekäik on õppe- ja kasvatustööd toetav tegevus, mis on kooskõlas lasteaia ja rühma eesmärkidega.

Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke õppekava

- Transpordikulused kaasatavate õppekäike võimaldatakse aiarühmadele.
- Õppekäigu valmistavad ette õpetajad või õppejuht, kaasates lapsevanemaid ning arvestades teemat ning laste võimeid ja vanust.
- Õppekäik toimub õppetöö ajal soovituslikult ajavahemikus 9.00–13.00, õppekäigu ajaline kestvus sõltub laste vanusest ja sihtkohast.
- Õpetajad informeerivad lapsevanemaid õppekäigule minekust, vajadusel palutakse lastevanemate abi.
- Õppekäigus osalejad (õpetajad ja lapsed) kannavad helkurveste.
- Õppekäigu korraldajad teavitavad lapsi enne õppekäigule minekut käitumisreeglitest ja ohutusnõuetest.
- Rühma õppekäigul peab lapsi saatvate lasteaia töötajate arv olema vastavuses laste suhtarvuga: sõimerühmas kuni kaheksa lapse, liitrühmas kuni kümne lapse, aiarühmas kuni kaheteistkümne lapse kohta üks töötaja.
- Lasteaial on laste rühmaga lasteaia territooriumilt lahkumiseks kokkulepitud vastav korraldus, kus õpetaja täidab enne majast lahkumist e-keskkonnas registreerimislehe. Sellel on ära toodud territooriumilt lahkunud laste arv, täiskasvanute nimed, kontakttelefon, sihtkoht, mineku ja tuleku orienteeruv kellaaeg. Registreerimine on nähtav lasteaia juhtkonnale.

3.3. ELEKTROONILINE INTERNETIPÕHINE INFOSÜSTEEM ELIIS

Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke kasutatakse internetipõhist infosüsteemi ELIIS, sh digitaalset päevikut. Igal rühmal on oma digitaalne päevik. ELIIS on leitav aadressilt: <https://www.eliis.ee>. Valminud on ka ELIISi mobiilirakendus, mis on saadaval App Store'is ja Google Play's. Mobiilirakendus võimaldab saada informatsiooni kiiremini ja mugavamalt.

ELIISI võimalused **lapsevanemale**: teated/sõnumid; lapse puudumiste märkimine; rühma sündmuste kalender; rühma perioodiplaanid; rühma õppeaasta eesmärgid, põhimõtted, korraldus; lapse arengukaart/koolivalmiduskaart; lasteaia menüü; küsitlustele vastamine.

ELIISI võimalused **lasteaiale**: rühmapäeviku sissekanded; rühmade õppeaasta eesmärgid, põhimõtted, korraldused; rühmade perioodiplaanid; laste puudumiste, toidukordade märkimine; lapse arengukaardi koostamine; teadete/sõnumite saatmine; aruandlus; töögraafiku koostamine jm.

Digitaalne päevik on Viru-Nigula valla lasteaia ametlik dokument, mis on kohustuslik ja korrektne:

- Õppe- ja kasvatustegevuse sissekanded täidetakse päevikus 1.09-31.08.
- Rühmade nädalaplaanid koostatakse õpetajate poolt hiljemalt jooksva nädala esmaspäeva hommikuks ja avalikustatakse lapsevanemale hiljemalt kell 14.00
- Läbi viidud õppetegevuste kohta teevad õpetajad sissekandeid hiljemalt tööpäeva lõpus.
- Õppekasvatustegevuse sissekanne algab tegevuse liigiga, seejärel korrektne ja kõigile osapooltele arusaadav lühike õppesisu.

4. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS

1. Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.
2. Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Õpetajad viivad läbi vaatlusi, mis planeeritakse paralleelselt kavandatud nädala õppe- ja kasvatustegevustega, jälgides lapsi nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õpetaja suunatud tegevustes.
3. Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused vanuseti (LISA 1-11), (alus Koolieelne lasteasutuse riiklik õppekava)
4. Lapse arengut hinnatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi. Lapse arengu eeldatavaid tulemusi ei käsitleta kõigile kohustuslikena.
5. Lasteasutuse pedagoogiline nõukogu otsustab, milliseid meetodeid kasutada lapse arengu hindamisel. Õpetaja tutvustab lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.
6. Lapse arengu hindamisel kasutatakse Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke vaatlusmeetodit, vestlusi, laste tööde analüüsi, lapse arengu hindamise mängu (J. Rebane, K. Kirbits, R. Varik „Arengu jälgimise mäng”), alates õppeaastast 2023/24 5aastaste laste e-hindamisvahendit LAHE (asub Eksamite Infosüsteemis EIS). Koolitus ja kasutamishend õpetajale asub veebilehel <https://projektid.edu.ee/display/THO/Viieaastase+lapse+arengu+hindamise+e-vahend>. Kasutades õpetajate välja töötatud töölehte „Oskuste Kelluke” saab laps ise oma oskusi hinnata 5aastaselt, 6aastaselt, 7aastaselt (LISA 12)

7. Esmakordselt lasteaeda tuleva lapse vanem täidab Küsitluse uutele lapsevanematele (LISA 13)
8. Vähemalt üks kord õppeaastas viiakse läbi lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga lapse arenguestlus, mis annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest; selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Arenguestlused toimuvad üldjuhul kevadel (märts, aprill). Uute laste vanematega toimub perevestlus sügisel (septembris, oktoobris) või muul ajal, kui laps lasteaeda tuleb.
9. Lapse arengu hindamise ja arenguestluse tulemus (LISA 14) dokumenteeritakse Isikuandmetekaitse seaduses sätestatud tingimustel.
10. Õpetajad koostavad igale lapsele koostöös teiste spetsialistidega õppeaasta lõpus maikuus Lapse arengu kirjelduse (LISA 15, keskkonnas ELIIS), mis avalikustatakse lapsevanemale.
11. Eesti keele kui teise keele õpetaja tagasisidestab teist keelt kõnelevate laste keeleoskuse arengut Lapse arengu kirjelduse kaardile ja Koolivalmiduskaardile.
12. Lapse arengu jälgimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp, mis diferentseeritakse õppeaastate kaupa. Arengumapi koostamise eesmärk on koguda lapse töötulemuste näidiseid, mis annavad ülevaate lapse saavutustest ja arengust pikema perioodi jooksul. Arengumapid on individuaalse vestluse aluseks lapsevanemaga.

4.1. ÕPETAJATE POOLT KOOSTATUD ARENGUMAPP LÄHTUB LAPSEST JA SISALDAB

- tähelepanekuid lapse tegevuse kohta (vaatlused, küsitlused jm.);
- lapse mängude kirjeldusi, rollide jm taolise ülevaateid;
- valikut laste loomingust (käelistest töödest);
- lapse huvitavaid ütlemisi, arvamusi ja sõnalist loomingut;
- lastevanemate küsitlusi lapse kohta (küsitluslehed);
- õpetajate täidetud arengu vaatluslehed;
- logopeed lisab kõnearenduses osalenud laste arengumappi kirjaliku kokkuvõtte lapse kõne arengust;
- kokkuvõtte lapse kohal käimisest lasteaias õppeaasta jooksul;

- lapse kokkuvõtlik arengukirjeldus õppeaasta lõpus koos arenguveestluse kokkuvõttega õpetaja ja lapsevanema poolt allkirjastatuna;
- vajadusel individuaalne arenduskava ja selle tulemused;
- eripedagoogi ja/või logopeedi tähelepanekud.

Lapsevanemal on alati õigus tutvuda oma lapse arengumapiga.

4.2. HINNATAVAD ÜLDOSKUSED

Eeldame, et laps omandab lasteaiaperioodil nelja üldoskuste valdkonna oskused:

- mänguoskused
- tunnetus- ja õpioskused
- sotsiaalsed oskused
- enesekohased oskused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

Mänguoskused – Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Tunnetus- ja õpioskused – Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse (taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist) emotsioone ja motivatsiooni. Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Sotsiaalsed oskused – Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Enesekohased oskused – Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Õppe- ja kasvatustegevuses omandatud Üldoskuste eeldatavad **tulemused** vanuseti (LISA 1)

5. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS

1. Erivajadustega laps käesoleva õppekava tähenduses on laps, kelle võimetest, tervises seisundist (keha-, kõne-, meele- või vaimupuuetega ning eriabi või erihooldust vajavad lapsed), keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.
2. Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.
3. Andeka lapse toetamine ning lapsele võimaluste loomine toimub koostöös lapsevanematega.
4. Kui õpetajate arvates on laps mõnel alal andekam, kui teised, soovitatakse seda annet võimaluse korral arendada huviringides ka väljaspool lasteaeda, kus on sobivamad tingimused ja võimalused (muusika, kunst, sport jms).
5. Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga last eesti keele ja kultuuri väärtustamisel, kultuuri tutvustamisel (vt. valdkond Eesti keel kui teine keel).
6. Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe lõimitud tegevuste kaudu. Eesti keelest erinevat emakeelt kõnelevatele lastele toimuvad väikestes gruppides või individuaalselt planeeritud õppetegevused eesti keele kui teise keele õpetaja juhendamisel.
7. Enamasti septembrikuu jooksul või kui laps tuleb lasteaeda muul ajal, selgitatakse meeskonnatöona välja erivajadusega lapsed, jälgides kõiki arengulisi valdkondi:
 - kommunikatiivsed oskused: suuline kõne, kõne mõistmine, hääliku ja foneemitaju, ettelõetud teksti mõistmine;
 - kognitiivsed oskused: vaatlus- ja kuulamisoskus, silma ja käe koostöö, teabe mõtestamine;
 - sotsiaalsed oskused: suhtlemine eakaaslastega ja täiskasvanutega, käitumine jne;
 - motoorika: üld- ja peenmotoorika;
 - eneseteenindus: riietumine, oma asjade korrashoid jne;
 - üldtervislik seisund.
8. Vajadusel koostavad rühma õpetajad õppeaasta algul koostöös eripedagoogi, logopeedi ning lapsevanemaga erivajadusega lapsele Individuaalse arenduskava (LISA 16, keskkonnas

ELIIS). Individuaalse arenduskava koostamise põhimõtted ja korralduse on kinnitanud lasteaia õppenõukogu (LISA 18). Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest. Kokkuvõtte arutatakse läbi lapsevanemaga arenguvestlusel ning vajadusel kavandatakse erivajadusega lapsele uus individuaalne arenduskava.

6. KOOLIVALMIDUSE HINDAMINE JA KORRALDUS

1. Lapse valmisolek õpingute alustamiseks kujuneb samm-sammult kogu koolieelse aja jooksul. Valmisoleku kujunemist mõjutavad nii sünnipärased eeldused ja võimed kui ka kasvukeskkond.
2. Koolivalmidus on valmisolek minna üle mänguliselt põhitegevuselt õpitegevusele.
3. Lapse koolivalmiduse kujunemist jälgitakse õpetajate, eripedagoogi ja logopeedi poolt lapse arengu analüüsimise käigus kogu koolieelsel perioodil.
4. Lapse koolivalmiduse hindamine toimub omandatud pädevustele toetudes ja koostöös lastevanematega ning teiste lapsega tegelevate õpetajate, erispetsialistidega.
5. Koolivalmiduse analüüsimisel hindab eripedagoog lapse tunnetustegevust: tähelepanu, mälu, taju, mõtlemine.
6. Lapse keele ja kõne arengu hindamise meetodid ja võtted määratleb logopeed koostöös õpetajatega ja lastevanematega. Vajadusel koostab logopeed lapse Kõneravi kokkuvõtte (LISA 19)
7. Koolivalmiduse hindamiseks kasutatakse Lapse arengu jälgimise mängu (J. Rebane, K. Kirbits, R. Varik „Arengu jälgimise mäng”) ja/või Joonistamistesti. Kasutades õpetajate välja töötatud töölehte „Oskuste Kelluke” saab laps ise oma oskusi hinnata (LISA 12)
8. Rühma õpetajad koostavad koolimineva lapse kohta koostöös teiste spetsialistidega aprillikuu jooksul Koolivalmiduskaardi (LISA 20, keskkonnas ELIIS), mis avalikustatakse lapsevanemale ja väljastatakse lapsevanemale lasteaiast lahkumisel.
9. Lapsevanemat nõustatakse koolipikenduse küsimustes ja kasutatakse erispetsialistide abi – nt. lasteaia tugispetsialistid ja suunatakse laps Rajaleidjasse.
10. Koolipikendust saanud lapsele koostatakse individuaalne arenduskava (LISA 16)

6.1. KOOSTÖÖ VALLA HARIDUS- JA ALLASUTUSTEGA

Koostööd valla koolidega arendatakse Kellukese lasteaedades selleks, et muuta lastele koolimineks sujuvaks, huvitavaks ja stressivabaks.

Koostöövormid koolidega lapsevanematele:

- koolide õppimisvõimalusi tutvustavad kohtumised lasteaia naabruses asuvate koolide õpetajate ja töötajatega;
- kohtumised koolipsühholoogi jt spetsialistidega koolivalmiduse teemadel.

Koostöövormid koolidega (sh. muusikakooliga) lastele:

- õppekäigud ja ekskursioonid kooli sh. muusikakooli;
- kooliminejatele eelkool või lahtiste uste päevad;
- koostööprojektid (kooli näiteringi etendused lasteaias, gümnaasistide projektipäevad või töövarjud, muusikakooli õpilaste kontserdid lasteaias).

Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke teeb aktiivselt koostööd Viru-Nigula valla raamatukogudega nii Kundas, Viru-Nigulas kui ka Aseris. Koostöövormid raamatukoguga:

- Raamatukogudes toimuvad regulaarselt jututoad;
- Vastavalt nädalaplaanidele eelneva kokkuleppe alusel külastavad rühmad raamatukogu, et tutvuda raamatukogu töökorraldusega või laenutada käsitletava teemaga aime- või juturaamatuid;
- Õppetöö huvitavamaks tegemisel kutsutakse raamatukogu töötajaid lasteaeda lastele uusi raamatuid tutvustama, samuti tutvustatakse kokkuleppel uut kirjandust õpetajatele nende töökoosolekutel.

Kokkuleppel Viru-Nigula Kultuurikeskusega saavad lasteaialapsed:

- osaleda klubi korraldatud laste üritustel, jõulumaal, kinos jm.
- Hea koostöö võimaldab kasutada kultuurikeskuse saali lasteaia rahvarohkemate ühisürituste korraldamisel.

Koostöövormid Viru-Nigula valla muuseumidega:

- õppekäigud;

- näituste külastamine;
- õpitubades osalemine.

Koostöövormid Viru-Nigula valla spordikeskusega:

- Koolieelikute ujumistunnid toimuvad alates oktoobrist 2 korda kuus Kunda ujulas;
- Suure võimla kasutamine suuremateks ühissündmusteks;
- õppekäigud.

Viru-Nigula valla noortekeskusega koostöö:

- õppekäigud, noortekeskuse tegevuse tutvustamine koolieelikutele;
- noortekeskuse poolt korraldatud malevale võimalusel lasteaia ümbruses välitööde pakkumine

7. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS

Lapsevanematega koostöö täiendab lasteasutuse kasvatustöö sisu vanematelt saadud arvamuste ja soovide kaudu. Lasteasutus toetab lapsevanemaid oma laste kasvatajatena.

1. Lasteasutuse õpetajad teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel. Lapsevanema esmased koostööpartnerid on lasteasutuses selle rühma õpetajad, mille nimekirja on laps kantud. Vajadusel kaasatakse lapsevanema või õpetaja ettepanekul ja lapsevanema nõusolekul teisi lasteasutuse õpetajaid ja spetsialiste.
2. Õpetaja teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Lapsevanemat teavitatakse lapse arengust ja õppimisest iga-aastaselt arenguveestlusel. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest teavitatakse lapsevanemaid lasteasutuse tegevust kajastaval ELIISI keskkonnas.
3. Õpetaja loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes.
4. Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises arenguveestluste kaudu, kus lapsevanemale tutvustatakse lapse arengu ja õppimise tulemusi ning selgitatakse välja lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Selle põhjal kavandatakse vajadusel koostöös lapsevanemaga õppe- ja kasvatustegevused, arvestades lapse eripära.

Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke õppekava

5. Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi läbiviimises. Lapsevanem võib lasteasutuse direktori nõusolekul ja temaga kokku lepitud ulatuses, arvestades lasteasutuses kehtestatud päevakava, osaleda oma lapse tegevuste toetamisel lasteasutuses.
6. Lapsevanemal võimaldatakse anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele alljärgnevalt:
 - edastades enda tagasiside vahetult rühma õpetajale,
 - edastades enda tagasiside vahetult lasteasutuse direktorile
 - läbiviidavate lastevanemate rahulolu küsimustikele vastamise kaudu.
7. Õppeaasta algul valivad iga rühma lapsevanemad ühe liikme lasteaia hoolekogusse. Valitud liige esindab rühma huve hoolekogu koosolekutel. Hoolekogu koosolekud toimuvad vastavalt hoolekogu tööplaanile.

Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke

- pakub võimalusi kogupereüritusteks nii lasteaia kui looduses
- püüab äratada huvi tervislikuma ja keskkonda säästva elustiili valimiseks perekonnas
- lasteaia arenguks viiakse lastevanemate hulgas läbi rahulolu uuringuid vastavalt lasteaia sisehindamise korral
- palub lapsevanemate abi näituste (sügislaada ja -näituse, liiklusnädala, kodunädala jne.) korraldamisel; kadri- ja mardipäeva traditsioonide toetamisel; õppekäikude organiseerimiseks vanemate töökohtadesse; heas korras jääkmaterjali muretsemiseks kunstitegevusteks;

Toimuvad ühisüritused koos lastevanematega:

- tähtpäevade tähistamine
- liikumistegevused looduses
- näitused
- lasteaia lõpupidu
- rühma koosolekud viiakse läbi enamasti kaks korda aastas, sügisel ja kevadel

Loengud ja koolitused lastevanematele:

Loengud ja koolitused on olulised ja vajalikud lastevanemate kasvatusalaste teadmiste täiendamiseks ning informatsiooni jagamiseks. Lastevanematel on võimalus pidada arendavaid vestlusi koostöös teiste lastevanematega. Koolitusi viivad läbi erinevad oma ala spetsialistid, kes laste tervise või kasvatusmurekohti lahti selgitavad ja nõu annavad. Juba teist aastat järjest toimub Kunda lasteaia ruumides vanemlusprogrammi “Imelised aastad” koolitus.

Lapsevanemal on toetav roll lapse mänguoskuse arendamisel:

Mida saab lapsevanem teha, et tema laps õpiks võimalikult varakult mängima, et ta omandaks mängides võimalikult palju eluks vajalikke oskusi?

- Lapsele ei ole vaja ülemäära palju mänguasju, sest nende rohkus ei taga lapsele mänguoskust, vaid pigem hajutab tähelepanu
- Osa mänguasju tasub vahepeal üldse ära panna, et need siis mõne aja pärast taas kasutusele võtta – sel juhul on need jälle justkui uued
- Mida väiksem on laps, seda enam vajab ta tuge just selles osas, mida erinevate mänguasjadega teha saab, st kuidas neid mitmekülgsemalt kasutada
- Mäng peaks olema lapse jaoks eakohane, sh turvaline ning jõukohane

Lapsega koos mängimine:

- Leida igas päevas vähemalt 20–30 minutit lapsega koos tegutsemiseks - see tähendab, et sel ajal on ema või isa 100% kohal, mitte ei loe samal ajal ajalehte, ei piilu ühe silmaga televiisorit ega räägi telefoniga
- Lapsega koos mängides olge toetav, julgustage last ise oma vigasid märkama ja parandama. Vigade tegemine on sageli parim viis õppimiseks ja ümbritseva kogemiseks ning loob aluse positiivse enesehinnangu tekkeks
- Täiskasvanu positiivse eeskuju olemasolu on kõige tähtsam, sest lapsed õpivad suures osas läbi matkimise, võttes ajapikku üle suhtlemismudelid ja käitumismustrid, mis on omased neid ümbritsevatele täiskasvanutele
- Lapsega koos mängides ei tohiks last segama hakata, st tema eest mängu juhtima ja reguleerima
- Lapsel on lihtsam mängus püsida, st tema tähelepanu ei haju nii kergelt, kui ümbritsev keskkond on rahulik ja liigse mürata ning vanem ise püsib lapse valitud tegevuses

Milliseid abistavaid tehnikaid rakendada, et laps kooli minnes suudaks keskenduda, kuidas tema tähelepanu ja püsivust saaks suunata?

- Mängu juhib laps, täiskasvanu ülesanne on olla tema kõrval, kirjeldada vajadusel lapsele tema tegevust (nt sõnavara arendamiseks), võtta mängust lapse juhtimisel osa
- Vajadusel pakkuda ka enda ideid, kuid oluline on neid mitte peale suruda

- Last tuleb märgata ja tunnustada, kui ta mängus fantaasiat kasutab ja asjadele täiesti uudeid kasutusvõimalusi leiab
- Oluline on püüdnud olla lapsega samal "lainel", olla loov ja mänguline, kuid kindlasti mitte liigselt domineeriv

8. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED, SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI

8.1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE ÜLDEESMÄRK ON LAPSE MITMEKÜLGNE JA JÄRJEPIDEV ARENG KODU JA LASTEASUTUSE KOOSTÖÖS

1. Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt;
2. Lapsel, kelle emakeel ei ole eesti keel, kujuneb soov ja julgus eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
3. Laps saab positiivse õppimise kogemuse ning kogeb rahulolu ja eduelamust lõpule viidud tegevustest;
4. Laps on tegemistes loov, algatusvõimeline ja paindlik;
5. Laps suudab väljendada oma mõtteid, tundeid, arvamusi, teadmisi ja kuulab teisi ning arvestab teiste seisukohtadega, mõtetega;
6. Laps tunneb isiklikku vastutust oma tegude eest ja käitub vastutustundlikult, oskab lahendada probleeme, konflikte ja saavutab enesekontrolli;
7. Laps väärtustab ümbritsevat keskkonda ning tal on eakohased algoskused digipädevuses, teadmised kodukoha ajaloost ja loodusest.

8.2. VIRU- NIGULA VALLA LASTEAED KELLUKE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTETEKS ON

1. lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaaliga arvestamine;
2. lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;

3. lapse loovuse toetamine;
4. mängu kaudu õppimine;
5. humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
6. lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
7. lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
8. üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
9. kodu ja lasteasutuse koostöö;
10. eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine;
11. õppetegevuse läbiviimine võimalikult loomulikus keskkonnas (õues, tööstuslikus keskkonnas, tehnilises- ja interaktiivses keskkonnas)
12. õues õppimine.

Lapse arengu toetamine lasteasutuses on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab iga lasteasutuse töötaja ja direktor.

8.2.1. MÄNG

Mängu tähtsus lapse arengus:

- Mäng on põhiline õppemeetod koolieelses eas
- Mängu ja mängu elemente kasutatakse kõikides õppetegevustes
- Mäng on lapse loomulik viis õppimiseks ja arenemiseks
- Laps saab mängu kaudu positiivse õppimise kogemuse
- Mäng on tegevus, mis vastab lapse füüsilistele ja psüühilistele vajadustele
- Mängus väljendab laps oma kogemusi, hangib uusi teadmisi ja oskusi
- Mängus paistavad välja lapse huvid, kõik, mis on teda mõjutanud ja mille üle ta aru peab
- Mängides õpitakse mõistma maailma, eri olukordi, kogetakse tõelisi ja sügavaid tundeid, õpitakse oma tunnetega hakkama saama ja suhtlema ümbritseva maailmaga
- Mängul on kultuuri kandev jõud
- Mäng arendab lapse mõtlemise mitmekülgust, intellektuaalseid võimeid, reeglitest arusaamist, keskendumisvõimet, kujutlusvõimet, motoorikat; suurus-, tugevus-, ja ruumisuhteid, laiendab teadmisi ümbritsevast, iseseisvust, loovust jm. Õpitakse tundma esemete omadusi neid mitmel erineval viisil kasutades jne

- Mängu kestvus sõltub lapse vanusest ja arengutasemest. Püsivust nõudvate mängude jaoks vajab laps piisavalt aega, mis võib ulatuda 15 - 45 minutini

Mänguoskuse toetamine:

- Mänguoskus on oskus, mis ei kujune iseenesest. Nagu ka muud oskused, vajab seegi õpetamist.
- Täiskasvanu juuresolekul on suur tähtsus, kellest sõltub kas ja kuidas laps mängib, kuidas mängud arenevad. Õpetaja või lapsevanema turvaline lähedalolek ja juhendamine julgustavad last maailma vallutama. Vajadusel tuleb mängu sekkuda peenetundeliselt, kuid liigset mängu juhendamist tuleb vältida.
- Mängu juhendamine võib olla otsene või kaudne. Otsese juhendamise meetoditeks on suuline juhendamine, näidismäng või kaasamängimine.
 - 1) Näidismäng sobib hästi väikelaste juhendamiseks
 - 2) Kaasamängimine on vajalik kui laste koosmäng ei hakka sujuma või puudub ettekujutus mängu kulust ja vahendite kasutamisest. Kaasamängimisel õpetaja näitab erinevaid rolle ja nende juurde kuuluvaid tegevusi
 - 3) Kaudse juhendamise meetoditeks on aja, ruumi ja vahendite piisavuse tagamine, laste tegevuskeskkonna kujundamine ja mängurühmade moodustamine

Mängu juhendamise ülesanded:

1. laiendada mängu temaatikat,
2. rikastada ja süvendada mängu sisu,
3. arendada lastevahelisi suhteid, tundma rõõmu võidust ja suuta taluda kaotust võistlusmängus,
4. innustada iseseisvalt mängima,
5. hoolitseda mänguvõimaluste eest,
6. näidata uute mänguvahendite ja materjalide kasutamise võimalusi,
7. tagada reeglipäraselt piisavalt mänguaega.

Mängu analüüsimine annab väärtuslikku teavet lapse arengutasemest ja vajadustest. Mäng peegeldab lapse arengut. Sellest lähtuvalt viiakse lasteaias läbi mänguvaatlusi ja analüüse.

Õppe- ja kasvatusprotsessi planeerimisel ja läbiviimisel kasutatakse erinevaid mänguliike:

- rolli- ja loovmängud
- õppemängud, sh. lauamängud,
- ehitismängud,
- liikumismängud (liikumistegevuste osa),
- laulumängud (muusikategevuse osa),
- sõrme- ja käemängud (hommikuringi osa, õpetliku sisuga),
- liiva- ja veemängud (katsetamine, uurimine), jne

Igal mänguliigil on oma eesmärk ja roll lapse arengus. Mängude lai valik aitab leida igale lapsele n-ö teda kõnetava mänguliigi, vastavalt vanusele ja huvile.

Mängude liigid ja laste oskused vanuseti:

2-3 aastane	3-4 aastane	5-6 aastane
<p>ROLLIMÄNG</p> <p>1. Teisel eluaastal paneb lauale nukunõud ja söödab nukku.</p> <p>2. Kammib nukku ja iseennast.</p> <p>3. Mängib mitmesuguseid episoodide pereelust (ajalehe lugemine, teleri vaatamine, põranda pühkimine).</p> <p>4. Laps joob ise tühjast tassist, sööb lusikaga (tegevus on suunatud mängijale endale).</p> <p>5. Kolmandal eluaastal saab oluliseks mitmesuguste igapäevaolukordade matkimine.</p> <p>6. Poiss matkib oma isa, tüdruk oma ema, õde või vanaema.</p> <p>7. Laps hakkab igapäevaelus nähtut mängu üle kandma.</p> <p>8. Hakkab toiminguid mängus võrdlema täiskasvanute omadega tegelikkuses.</p> <p>9. Mängu ideed tekivad vahetult tajutud ja nähtud mänguasjade kaudu. kestvaalt ja sõbralikumalt.</p>	<p>1. Neljandal eluaastal kujuneb rollimäng (mängib ema, autojuhti, müüjat, arsti).</p> <p>2. Kui laps võtab endale kindla rolli, siis annab roll mängule ka suuna.</p> <p>3. Lapsel kujuneb huvi teatud mänguteemade vastu (kool, lasteaed, kauplus jne).</p> <p>4. Laps hakkab mõistma mängu sümbolset tähendust.</p> <p>5. Üksi- ja koosmäng on tihedalt seotud (räägib eri rolle mängides erineva hääletooniga).</p> <p>6. Laps õpib mängima koos kaaslastega</p> <p>7. Rolle jaotatakse enne mängimist omavahel harva, nii õpib laps mängima kõrvuti, segamata teisi.</p>	<p>1. 5-6 aastased oskavad ühendada eri allikatest saadud kogemusi, teadmisi ja muljeid.</p> <p>2. Laps on mängus iseseisev, mängusüžeed muutuvad keerulisemaks ning loovamaks, rollid määravad nii tegevuse kui ka mängumaterjali sisu.</p> <p>3. Kasvab nõudlikkus rolli täitmise suhtes, enne mängu lapsed lepivad kokku rollides, loovad mängukeskkonna, valivad või meisterdavad vahendid.</p> <p>4. Mängudesse ilmub rollisuhtlus (arst lohutab patsienti, müüja tutvustab ostjale kaupa jne). Areneb nii koosmänguoskus kui ka üksinda mängimise oskus (režissöörimängud).</p> <p>5. Režissöörimängus täidavad rolle mänguasjad. Laps käitub mängus kui lavastaja ja osatäitja.</p> <p>6. Üha olulisemaks muutub lapse mängus kõne, mis tähistab mitmeid rollitegevusi ja -suhteid.</p>

		7. Kujuneb konfliktide lahendamise oskus, laps hakkab mängima teistega koos, valides mängukaaslasi nii sümpaatia alusel kui ka ühisest huvist mängu teema vastu.
<p>EHITUSMÄNG</p> <p>1. Alguses on ehitajaks täiskasvanu ja laps lõbustab end ehitatu ümberlökkamisega.</p> <p>2. Teise eluaasta II poolel suudab laps rõngaid suuruse järjekorras pulgale lükkida, tegevus muutub sihikindlamaks, kasvavad osavus, tahtejõud ja kujutlusvõime.</p> <p>3. Kolmandal eluaastal ehitab laps klotsidest esemeid ja hooneid, õpib ühendama eri suuruse ja kujuga klotse.</p>	<p>1. 3-4 aastaste puhul on oluline juba mõtestatud tegevus, mis eeldab lapse teadmisi, mõttetööd ja fantaasiat.</p> <p>2. Nad suudavad koos mängida väikeste rühmadena, jagada omavahel ehitusmaterjali, kooskõlastada mängutegevusi ja saavutada ühist tulemust.</p> <p>3. Uued teadmised avalduvad ehitusmängu kvaliteedis. Neljandal eluaastal ei vaja laps enam töövõtete ettenäitamist, täiskasvanu osaks jääb lapse mõtet ja fantaasiat ergutada.</p> <p>4. Just rõõm valminud ehitisest on see, mis sunnib last pöörduma täiskasvanu poole. Ta ootab hinnangut ja tunnustust. Kui mängu jaoks on vaja mõni mänguasi valmistada, siis väljuvad lapsed ajutiselt mängust, aga see ei katke, sest pärast vajaliku asja meisterdamist tulevad nad mängu tagasi.</p>	<p>1. 5-6aastase rühmas omandab suure tähtsuse sõna</p> <p>2. Mängu iseloomustab ideede mitmekesisus, lapsed jälgendavad mängus täiskasvanute tegevust komplekselt - ühed veavad materjali, teised püstitavad seinu, kolmandad juhivad kogu tööd jne.</p>
<p>ÕPPEMÄNG</p> <p>1. Lapse tähelepanu on veel lühiajaline, seetõttu on oluline seostada õppeülesandeid aktiivse liikumise ja tegutsemisega (loomade liikumine, häälte matkimine, esemete äratundmine heli järgi jne).</p> <p>2. Laps õpib esemeid tundma, tajudes neid mitme meelega, mis on olulised lapse sensoorse arengu seisukohalt (vaatlemine, kuulamine, kompimine jne).</p> <p>3. Esialgu on vaadeldavad ja võrreldavad esemete erinevused, hiljem seostada asju</p>	<p>1. Lapsel on kogunenud konkreetseid teadmisi ümbritsevast maailmast, tal on kujunenud oskus teha lihtsamaid üldistusi.</p> <p>2. Laps kõneleb mängus põhjalikult esemetest ning nende omadustest. Õpib kirjeldama ja rääkima esemetest, mida ta ei taju vahetult, vaid meenutab mälu järgi.</p> <p>3. Laps jälgib ennast mängus ise ja võrdleb oma käitumist teiste omaga.</p> <p>4. Mängudes rakendatakse</p>	<p>1. Selles eas huvitab last loodus ja keskkond. Saadud teadmisi on vaja kinnistada praktilises tegevuses – õppemängus.</p> <p>2. Lapsed õpivad ise mängu organiseerima, ühinema rühmadesse ning kestvalt mängima. Nad seavad ise eesmärgid ja lõpetavad mängu. Esikohal on mängu täpsus ja reeglite kinnipidamine.</p> <p>3. Laps märkab esemete erinevusi ja hakkab neid mälu järgi võrdlema. Tunnetab ümbritseva maailma esemete mitmekesisust, oskab teha</p>

ühesuguste tunnuste järgi. 4. Esialgu on laste mängudes piltidel kujutatud 1-2 eset, mille valikute arv järjest suureneb.	erinevaid meeli: haistmine, kuulmine, nägemine. 5. Sobivad on nukumängud, mille juurde kuuluvad kodutarbed, ning muusikalised mängud, et eristada madalat ja kõrget heli, erinevaid häälsusi. 6. Kõne arendamiseks sobivad kauplusemängu erinevad variandid. Sobivad ka sõnalised mängud, kus tuleb ära arvata ning otsida ja peita esemeid ning mänguasju.	üldistusi. 4. Sõnalistes õppemängudes õpivad lapsed koostama lühikesi jutukesi mänguasjadest ning välja mõtlema mängu ja mõistatusi
--	---	--

8.3. ÕPPE- JA KASVATUSPROTSESSI ÜLESEHITAMISE ALUSEKS ON ALLJÄRGNEV ÕPIKÄSITUS

1. Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes;
2. laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu;
3. õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervise seisundit jms.
4. õpetajad on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad;
5. laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima;
6. õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:
 - kavandada oma tegevust, teha valikuid;
 - seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
 - kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
 - arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
 - hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
 - tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

8.4. ÕPPE – JA KASVATUSTEGEVUSE SISU

1. Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika;

2. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest;
3. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine, konstrueerimine, programmeerimine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused;
4. Õppetegevusi korraldatakse projektõppena Sipsikute rühmas;
5. Õppe- ja kasvatustegevused viiakse läbi mänguliselt.

8.5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED, SISU JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED 2-3 AASTASTEL, 4-5 AASTASTEL JA ÕPPEKAVA LÄBIMISEL 6 -7 AASTASTEL ESITATAKSE SEITSMES VALDKONNAS (EDASPIDI VALDKOND) NING DIGIÕPPES

1. mina ja keskkond (sh tervisekasvatus, liikluskasvatus, väärtuskasvatus);
2. keel ja kõne;
3. eesti keel kui teine keel;
4. matemaatika;
5. kunst;
6. muusika;
7. liikumine;
8. digiõpe ja robotika.

8.5.1. VALDKOND MINA JA KESKKOND

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks valdkonnas Mina ja keskkond on, et laps:

1. mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
2. omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
3. väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;

4. väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
5. näitab üles initsiatiivi, tegutseb ja vastutab tulemuste eest;
6. väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
7. märkab nähtusi ja muutusi looduses;
8. saab aru põhjus- tagajärg seosest, oskab oma tegevust kavandada ja saab aru lihtsamatest mehhaanika põhimõtetest;
9. teab ohte liikluses ja orienteerub koduümbruses.

Valdkonna Mina ja keskkond **sisu** on:

1. sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, ettevõtlikkus, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
2. looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
3. tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, infotehnoloogia, robotika.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Mina ja keskkond:

1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
2. suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades, maitstes, kompides, kuulates helisid;
3. lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, konstrueerimist, programmeerimist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
4. suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlgima tegema;
5. suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad **tulemused** vanuseti valdkonnas Mina ja keskkond (LISA 2)

8.5.1.1. Keskkonnakasvatus ja rohetehnoloogia

Keskkonnakasvatusega tõstame laste keskkonnateadlikkust ning kujundame keskkonnasõbralikku suhtumist ümbritsevasse. Oluline on, et lapsed hooliksid loodusest, oma vahetust keskkonnast ning neil tekiks keskkonnateadlik mõtlemine ja käitumine igapäevaelus.

- Alustame hommikuvõimemisega igat lasteaiapäeva hommikut
- Osaleme võimalusel keskkonnakampaaniates- ja projektides. Integreerime keskkonnaharidust igapäevategevustesse. Kunda majas on käimas KIK toetusprojekt “Jätkusuutlik roheringlus lasteaias”.
- Viime läbi õuesõppetegevusi
- Järgime hügieeni, sh osalevad 3 rühma Suukooli hambapesu kampaanias
- Taaskasutame
- Säästame elektrit, vett, kütet, paberit.
- Sorteerime prügi, ohtlikud jäätmed eraldame, kogume toidujäätmeid, kompostime, ei kasuta plastiknõusid, vahetame mänguasju, meisterdame jääkmaterjalist
- Suurendades elurikkust õuealal, kasvatame taimi, kaasates lapsi/ vanemaid/ koostööpartnereid
- Hoiame ja hoolime tervislikult toitudes, valmistame salateid, viibime õues, kasutame keskkonnasäästlikke puhastusvahendeid jms.

SÄÄSTAN JA VÄHENDAN	SORTEERIN JA TAASKASUTAN
ELEKTRIT * võimalusel eelistame loomulikku valgust * ruumist lahkudes kustutame tule * lülitame välja elektriseadmed * kasutame elektriseadmeid säästlikult VETT * käte seebitamise ajal sulgeme kraani * võtame tassi nii palju vett kui januks kulub * kastmiseks kogume vihmavett * kõikidel veekraanidel on säästmiseks paigaldatud aeraator KÜTET * sulgeme alati välisüksed * kontrollime ruumide temperatuuri PABERIT * kasutame paberi mõlemat poolt * viljeleme paberivaba asjaajamist * taaskasutame paberit	*sorteerime prügi *korjame eraldi ka ohtlikud jäätmed (patareid, küünalümbrised, väike-elektronika) * ei kasuta ühekordseid plastnõusid * vähendame toidujäätmete teket (lapsed tõstavad ise toitu) * ülejäänud toidujäätmed kogume loomadele söödaks * õuealal kompostime jäätmeid * lähtume põhimõttest "enne mõtlen, siis ostlen" * vahetame mänguasju, raamatuid * meisterdame ise mänguasju ja õppemänge
KAASAN JA EDENDAN	HOIAN JA HOOLIN
* suurendame elurikkust õuealal (putukahotell, liblikapeenar, lindude söögimajad, aiamaa)	* toitume tervislikult, menüüs 50% mahetoit, oleme liitunud Taimse teispäeva liikumisega

* kasvatame ise maitsetaimi, lilletaimi	* teeme ise smuutisid, salateid
* kaasame lapsed, vanemad ja koostööpartnerid	* viibime palju värskes õhus, õpime võimalusel õues
* osaleme keskkonnaalastes projektides	* liigume võimalusel jalgsi või rattaga
	* kasutame keskkonnasäästlikke puhastusvahendeid
	* paneme prügi prügikasti

8.5.1.2. Tervisekasvatus

Tervise edendamine Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke on pidev kehalist, emotsionaalset, kõlbelist ja sotsiaalset arengut soodustav tegevus, mille eesmärgiks on tervislik keskkond ja tervislik eluviis. Tervisekasvatus lasteaias on protsess ning eesmärk on kujundada laste positiivset suhtumist tervisesse ja soodustada tervisliku käitumismudeli kujunemist, tegevused on järjepidevad ning igapäevane osa õppe- ja kasvatustööst.

Õppe- ja kasvatustöö **üldeesmärgid** tervisekasvatases on, et laps:

1. väärtustab tervena olemise vajalikkust;
2. suudab teha valikuid tervislike ja mittetervislike harjumuste vahel;
3. mõistab, et tervena olemine sõltub tervislikest valikutest;
4. õpib tundma iseennast ja oma keha;
5. saab aru emotsioonidest, väljendab neid ja tuleb nendega toime;
6. teab, kuidas käituda ohu, õnnetuse ja abivajamise korral;
7. on rõõmus ja terve.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad **tulemused** vanuseti valdkonnas Mina ja keskkond tervisekasvatases (LISA 3)

8.5.1.3. Väärtuskasvatus

Väärtuskasvatuse põhimõtted Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke:

Looduse, ümbritseva keskkonna ja kodumaa armastamine

- laps väärtustab loodust, väärtustab keskkonda hoidvat mõtteviisi;
- laps austab ning tunneb oma kodulinna ja isamaad.

Hoolivus

- laps hoolib oma kasvukeskkonnast ja kaaslastest;
- laps märkab kaaslaste muret, kurvastust, oskab vajadusel kaaslast lojutada ja teda aidata.

Sallivus

- laps suhtub sallivalt keelelistesse, kultuurilistesse ja muudesse erinevustesse.

Loovus

- laps märkab ja hindab ilu;
- laps on loov, tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest, loovast tegevusest, liikumisest, muusikategevusest;
- laps suhtub lugupidavalt teiste kunsti- ja loovtöösse.

Tervis

- laps väärtustab enda ja teiste tervist;
- laps teeb vahet, mis on tervisele kasulik ja mis kahjulik;
- laps järgib isikliku hügieeni nõudeid, sh hooldab ja hoiab hambaid;
- laps nimetab tervislikke toiduaineid.

Sõprus

- laps leiab ja hoiab sõpru;
- laps loovutab ja jagab mänguasju, vajadusel aitab sõpra;
- laps tunneb end olulisena oma rühmas.

Turvalisus

- laps teab ohutusreegleid ja käitub vastavalt nendele
- laps väldib ohtlikke olukordi,
- laps kutsub ohuolukorras abi;
- laps julgeb oma murega pöörduda täiskasvanu poole.

Koostöö

- laps väärtustab oma rühma, rühmakaaslast, õpetajaid, abipersonali;

- laps järgib käitumisreegleid erinevates olukordades ning suhtleb heasoovlikult ja püüab lahendada tekkinud konflikte rahumeelselt;
- väärtustatud on perekond ja peredega koostöö, koostöö erinevate koduvalla haridus- ja allastutustega.

Ettevõtlikus

- laps suudab oma ideid ellu viia;
- laps oskab näha probleeme, neid lahendada, nähes neis peituvaid võimalusi;
- laps näitab üles initsiatiivi, tegutseb ja vastutab tulemuste eest;
- laps reageerib paindlikult muutustele ning võtab arukaid riske.

8.5.1.4. Liikluskasvatus

Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke liiklusharidusalane peamine eesmärk on last ette valmistada iseseisvalt jalakäijana liiklemiseks ja grupis liikumiseks. Laste liikluskasvatases on eeskujuks eeskätt lapsevanemad, õpetajad ja teised täiskasvanud. Koolieelses eas toimub lapse iseseisvaks liiklemiseks ettevalmistamine

Liikluskasvatuse tegevused:

- Erinevate tegevuste kaudu kujuneb lastes harjumus järgida reegleid liikluses
- Laps õpib ja harjutab mängu kaudu kasutama teadmisi ja oskusi oma tulevaseks ohutuks käitumiseks liikluses
- Laps kasutab teadlikult turvavarustust (kiiver rattaga liiklemisel, turvaiste ja turvavöö kasutamine autos) ja on liikluses nähtav (helkuri kasutamine)

Õige käitumise kujundamine liikluses toetab toimetulemist ja ohutust erinevates liiklusolukordades

Ohutu liiklemine ja vastastikune viisakas suhtlemine liikluses saab toimuda ainult erinevate liiklejatüüpide omavahelisel koostööl.

Õppekavas seondub otsesemalt liiklusharidusega

- tunnetusprotsesside arendamine (tajude/meeleorganite ja tahtliku tähelepanu arendamine, emotsioonide ohjamine);

- valdkond Mina ja keskkond, tehiskeskond (sõidukid; valgusfoor ja tänava ületamine; liiklusmärgid; turvavarustus jm liiklusteemaline sisuinfo);
- valdkond Mina ja keskkond, sotsiaalne keskkond (ohuallikad ning ohutu käitumine; põhjustagajärg seoste loomine; viisaka liikleja kujundamine).

Liikluskasvatus koolieelses lasteasutuses on igapäevane, üldisesse õppe- ja kasvatustegevusse lõimitud. Lõimitud liiklusõppe rõhuasetused lasteaias:

- Sõimerühma laps – tajude arendamine
- Aiarühma laps – tajude arendamine, ohud liikluses, turvavarustus, grupiga liiklemine
- Koolieelik – iseseisvaks liiklemiseks ettevalmistus jalakäija, kaasreisija ja jalgratturina

Pedagoog toetab teadlikult ja eesmärgistatult lapse arengut:

- õpetades lapsi ohutult liiklema, võimalikke liiklusõnnetusi vältima
- õpetades liiklusesse loomulikult suhtuma
- tutvustades liiklusreegleid ja neist aru saamist;
- õpetades tundma erinevaid liiklusvahendeid, eriotstarbelisi sõidukeid, käitumist sõiduteel
- õpetades lihtsamaid liiklusalaseid mõisteid
- tutvustades võimalikke liiklussituatsioone, mis põhjustavad õnnetusi
- õpetades liiklema rattaga, rulaga, rulluiskudega
- kujundades liiklemisoskust, mis toetavad toimetulekut ja ohutust erinevates liiklusolukordades
- kujundades lastes üksteist arvestavad liiklejad

Traditsioonilised liiklusteemalised üritused, temaatilised nädalad, ühised ülemajalised tegevused kajastuvad rühmade ja/või lasteasutuse sündmuste plaanis.

Õppekäigud lasteaias on olulisemad liiklemiseks vajalike oskuste harjutamisel ja väärtuste kujundamisel. Õppekäiguks liikluskasvatuse mõistes võib lugeda igat jalutuskäiku või välja minekut lasteaia territooriumilt.

Õpetajal on oluline roll liiklusalaste mängude sihipärase kasutajana õppe-eesmärkide saavutamisel, mängukeskkonna loojana ning laste mängu suunajana.

Liiklusteemat kajastatakse erinevates mängunurkades. Liiklummängude planeerimisel arvestatakse aastaegade ja nendest tulenevate erisustega.

Õppetegevuses on tähtsal kohal pidev kordamine ja praktiline harjutamine võimalikult reaalses keskkonnas.

Kunda lasteaia on kasutusel õppevahendite komplekt „Liiklusvanker”, mille abil saab nii õuealale kui ka siseruumides luua erinevaid õppimiseks olulisi liiklussituatsioone.

Transpordiameti Liikluskalendrid toetavad liiklusteemade planeerimist ja käsitlemist igas õppetegevuses. Selles on ideid igapäeva tegevustesse ja mängudesse liiklusteema lõimimiseks, pildid liiklussituatsioonidest, tuntud vanasõnad või kõnekäänud.

Lapsevanemate kaasabi on lapse liikluskäitumise osas hädavajalik: lapsevanema enda liikluskäitumine on lapsele eeskujuks (nt kiivri kasutamine, enne sõiduteed seisma jäämine), iga lapsevanem toetab last individuaalselt liikluses toimetulemiseks ning saab lapsega liikluses täiendavalt vajalikele aspektidele tähelepanu pöörata.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas Mina ja keskkond liikluskasvatuses (LISA 4)

8.5.2. VALDKOND KEEL JA KÕNE

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** valdkonnas Keel ja kõne on, et laps:

1. tuleb toime igapäevases suhtlemises;
2. kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
3. tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna Keel ja kõne **sisu** on:

1. keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
2. suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
3. lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Keel ja kõne.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
2. peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse

kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;

3. suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
4. õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
5. mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad **tulemused** vanuseti valdkonnas Keel ja kõne (LISA 5)

8.5.3. VALDKOND EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke Kunda ja Aseri majades toimuvad teist keelt kõnelevatele aiarühma lastele väikestes gruppides planeeritud õppetegevused eesti keele kui teise keele õpetaja juhendamisel. Tegevused toimuvad vähemalt kaks korda nädalas.

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** valdkonnas Eesti keel kui teine keel on, et eesti keelest erineva emakeelega laps:

1. tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
2. soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega
3. tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
4. kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.
5. on valmis minema eesti õppekeelele kooli.

Valdkonna Eesti keel kui teine keel **sisu** on:

1. kuulamine;
2. kõnelemine;
3. Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Eesti keel kui teine keel.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);

2. pööratakse erilist tähelepanu näitlikustamisele ja keele õppimisele läbi mängu kasutades erinevaid meeli, miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
3. suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
4. korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
5. vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
6. valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
7. rõhutatakse õige kõne mudelite kasutamist sõna või fraasi korrektsena korrates;
8. eesti keele kui teise keele õpetaja selgitab septembrikuu jooksul välja lapsed, kes vajavad individuaalset arenduskava ja lisa eesti keele õpet ning koostab Eesti keele kui teise keele individuaalse arengukava (LISA 17, keskkonnas ELIIS)
9. toimuvad planeeritud õppetegevused eesti keele õpetaja juhendamisel

Eesti keele õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse laste arengutaset, vanust kui ka eesti keele õppe mahtu ning meetodikat.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad **tulemused** vanuseti valdkonnas Eesti keel kui teine keel (LISA 6)

8.5.4. VALDKOND MATEMAATIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** valdkonnas Matemaatika on, et laps:

1. rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
2. järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
3. tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
4. mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
5. mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid
6. tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
7. näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna Matemaatika **sisu** on:

1. hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
2. suurused ja mõõtmine;

3. geomeetrilised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Matemaatika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemete vahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
2. harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
3. seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
4. suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
5. toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad **tulemused** vanuseti valdkonnas Matemaatika (LISA 7)

8.5.5. VALDKOND KUNST

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** valdkonnas Kunst on, et laps:

1. tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
2. kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutusmaailma;
3. vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
4. kasutab õpituid voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
5. kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
6. vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna Kunst **sisu** on:

1. kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
2. kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
3. tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
4. kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Kunst.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
2. suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
3. kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
4. arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovaalt kombineerida;
5. julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
6. viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
7. suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi.
8. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad **tulemused** vanuseti valdkonnas Kunst (LISA 8)

8.5.6. VALDKOND MUUSIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** valdkonnas Muusika on, et laps:

1. tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
2. suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
3. suudab ennast loovaalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
4. suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna Muusika **sisu** on:

1. laulmine;
2. muusika kuulamine;
3. muusikalise-rütmiline liikumine;
4. pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Muusika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
2. kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalsed aktiivsust ning väärtushinnanguid;
3. arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
4. kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu Keel ja kõne, Kunst jne;
5. muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
6. seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
7. muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad **tulemused** vanuseti valdkonnas Muusika (LISA 9)

8.5.7. VALDKOND LIIKUMINE

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** valdkonnas Liikumine on, et laps:

1. tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
2. suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
3. tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
4. mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
5. järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna Liikumine **sisu** on:

1. kehalise kasvatusalased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
2. põhiliikumised;
3. liikumismängud;
4. erinevad spordialad;
5. tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** valdkonnas Liikumine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised kehalised võimed (vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
2. rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
3. peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
4. suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
5. mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad **tulemused** vanuseti valdkonnas Liikumine (LISA 10)

8.5.8. DIGI- JA ROBOOTIKA VALDKOND

Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke kasutab oma töös innovaatilisi tehnoloogiaid. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimiseks on lasteaias kasutusel erinevad digivahendid, hariduslikud robotid.

Digi- ja robootika valdkonna **üldeesmärgid** Viru-Nigula valla lasteaias Kelluke:

- digipädevad lapsed ja õpetajad
- tehnoloogiliste vahendite kasutamise võimalusteks metoodilise materjali kogumine

Lastes arendatakse digipädevust juba sõimerühmast alates läbi arutelude, mängude või ekraanivaba programmeerimise. Keskendutakse vajalike oskuste ja hoiakute kujundamisele, et tagada ettevalmistus kooliks. Digitehnoloogia rakendamine, digipädevuste ning robootika oskuste arendamine toimib integreerituna, lõimituna õppevaldkondade ja –tegevustega.

Digivahendite kasutamine on õpetajate poolt eesmärgistatud ja juhendatud. Iga õpetaja saab oma rühma laste võimekuse põhjal ise otsustada, millal mingit robootika- või tehnoloogilist vahendit kasutatakse ja millise hindamiskriteeriumiga oleks sobiv aeg tegeleda. Digivahendite eesmärgipärane kasutamine sõltub õpetajate valmisolekust, tema teadmistest ja oskustest. See eeldab vajalike

digipädevuste teadvustamist ja omandamist, mistõttu õpetajad osalevad erinevatel digipädevusi toetavatel koolitustel.

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks** Digi- ja robotika valdkonnas on, et:

1. laps on leidlik ja tal areneb probleemilahendusoskus;
2. lapsel kujunevad digipädevuse ja robotika algoskused – 21. sajandi oskused.

Digi- ja robotika valdkonna **sisu** on:

- digitaalne ohutus (tahvelarvuti; internet, nutirakenduste turvalisus; terviseriskid)
- robotika (haridusrobotid ja nende nutirakendused, programmeerimine)
- digikunst (joonistamine; pildistamine, heli salvestamine ja rääkiva/jutustava pildi loomine; 3D-kujutised ja liitreaalsus - välja printitud pildid, mis sisaldavad 3D objekte; GPS - kunst - joonistamine oma liikumisega, kasutades GPS signaali toetavat nutiseadet ja digirakendust).

Digi- ja robotika valdkonna **tegevused**:

1. Digi- ja tehnoloogiliste vahendite tööpõhimõtete õppimine
2. Robotite seadistamine
3. Programmeerimistarkvara eakohane kasutamine, jooniste ja juhendite koostamine ja lugemine
4. Robotite liikumisradade loomine, täiendamine, kasutamine
5. Erinevate ehituste, sildade, elukeskkondade jm konstrueerimine
6. Ekraanivaba programmeerimine
7. Mudelite ehitamine LEGO klotsidest juhendi ja lapse fantaasia abil
8. Digivahendeid kasutatakse lasteaia üritustel ja pidudel.

Õppe- ja kasvatustegevuse **põhimõtted** Digi- ja robotika valdkonnas

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. lähtutakse, et robotika on mänguline õppevorm;
2. toimub õppimine integreerituna, lõimituna õppevaldkondade ja – tegevustega.
3. robotika tegevused viiakse läbi individuaalselt või väikestes gruppides.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad **tulemused** vanuseti Digi- ja robotika valdkonnas (LISA 11)

9. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

1. Viru-Nigula valla lasteaed Kelluke õppekava kuulub läbivaatamisele igal õppeaastal augustikuu jooksul.
2. Ettepanekud õppekava täiustamiseks arutatakse läbi õppekava töörühmas ja pedagoogilises nõukogus.
3. Täiendatud õppekava esitatakse hoolekogule arvamuse avaldamiseks. Esitatud arvamuste põhjal tehakse vastavalt seadusele parandusi.
4. Õppekava muudatused kinnitab direktor.

10. LISAD

LISA 1 Õppe- ja kasvatustegevuses omandatud Üldoskuste eeldatavad tulemused vanuseti

LISA 2 Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas Mina ja keskkond

LISA 3 Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas Mina ja keskkond tervisekasvatuses

LISA 4 Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas Mina ja keskkond liikluskasvatuses

LISA 5 Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas Keel ja kõne

LISA 6 Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas Eesti keel kui teine keel

LISA 7 Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas Matemaatika

LISA 8 Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas Kunst

LISA 9 Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas Muusika

LISA 10 Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti valdkonnas Liikumine

LISA 11 Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti Digi- ja robotika valdkonnas

LISA 12 Oskuste kelluke

LISA 13 Küsitlus uutele lapsevanematele

LISA 14 Arenguestluse kokkuvõte

LISA 15 Lapse arengu kirjeldus

LISA 16 Individuaalne arenduskava

LISA 17 Individuaalne arenduskava. Valdkond Eesti keel kui teine keel

LISA 18 Individuaalse arenduskava koostamise põhimõtted ja korraldus

LISA 19 Kõneravi kokkuvõte

LISA 20 Lapse koolivalmiduskaart